

Online komunity

Hana Macháčková

Úvod

- Internet a kyberprostor jako *sociální* prostor
 - Viz dříve – navazování a udržování (i velmi intimních) vztahů
- Vznikají/jsou zde přítomny specifické sociální skupiny
 - dvě a více osob, které se vzájemně vnímají, ovlivňují a interagují spolu.
 - Znaký: role, status, normy, soudržnost (Baron, Byrne, Branscombe, 1991)
- Existují zde určitá sociální uskupení, sociální struktury

Online komunity

Komunity – tradiční pojetí

- **Úzké (prostorové) vymezení, vyhraněnost, koheze**
- Společná historie a cíle
- Blízké vztahy, časté interakce, závazky
- Pocit náležení (viz ohraničenost – kam? Mezi koho?)

Online komunity – různá prostředí

Online komunity – různá prostředí

sociální sítě
online hry
blogy
diskusní fóra
webové stránky....

Na internetu...

Online komunity

Mohou být:

- I velmi široké
- Vztahy mělké, bez závazků
- Nepravidelná interakce
- Mnoho „odpadlíků“
- Mnoho různých cílů
- Bridging i bonding social capital

Komunity – tradiční pojetí

- **Úzké (prostorové) vymezení, vyhraněnost, koheze**
- Společná historie a cíle
- Blízké vztahy, časté interakce, závazky
- Pocit náležení (viz ohraničenost – kam? Mezi koho?)

Online vztahy

- **Různě pevné vztahy**
- Rozprostřenost, takřka neohraničenost
- Malé závazky, různá frekvence interakcí, i neosobní vztahy

Online komunity a SNS

- Problematické uchopení ve vztahu k dřívějším významům
- Návaznost také na širší sociální procesy
 - Proměna společnosti – rozpad komunit (viz Putnam)
 - Postupující globalizace („společnost sítí“; Castells)
- „Networked individualism“ (Barry Wellman)
 - SNS jako komunita
 - často problematické – např. přes pocit emoční propojenosti chybí pocit vymezení a náležení do komunity

Online komunity

Společenství lidí, kteří :

1. spolu alespoň v určité míře rozvíjejí a udržují vztahy na konkrétním online místě/místech
2. mají (implicitně i explicitně) definovány určité normy, hodnoty a role
3. které spojuje společný cíl či zájem
4. kteří cítí či vnímají, že jsou členy této komunity, že do ní určitým způsobem náleží a že pro ně má svůj specifický význam

(Smith a Kollock, 1999; Yuan, 2012)

Psychologický zážitek komunity

- „zážitek, prožitek a vnímání toho, že člen do konkrétní komunity patří, že mu na dalších členech záleží, že členy spojuje určité pouto a závazek, díky němuž vzájemně mohou naplňovat své potřeby, ať už konkrétní materiální nebo sociální a emoční (např. v podobě pocitu náležitosti)“

Dimenze:

1. členství (rozlišení ne/členů)
 2. vliv členů na komunitu a komunity na členy
 3. integrace a naplnění potřeb (na základě sdílených hodnot a zdrojů)
 4. sdílené emoční pouto
- (Halamová, 2002; McMillan a Chavis, 1986).

Zážitek virtuální komunity

- Významná reciproční podpora, identifikace s komunitou a vzájemná důvěra
- (Blanchard a Markus, 2004)

I „nové aspekty“

- imerze (vnoření se) do prostředí (Koh a Kim, 2003)

Online komunity

- S ohledem na původní význam
 - Komunita: uzavřenější společenství se silnými vztahy
 - Online komunita: uzavřenější vymezená skupina se společným cílem/zájmem interagující online

Co je na nich specifické?

- Liší se napříč prostředími...
- 1) Rysy online prostředí (viz dříve)

Co je na nich specifické?

- Liší se napříč prostředími...
- 1) Rysy online prostředí (viz dříve)
- 2) Relativní anonymita a distance (velké rozdíly napříč komunitami!)

Online komunita

- Velká většina vztahů (především pak bližších) existuje/je udržována online i offline
- Různé typy komunit
 - hl. online, „půl napůl“, hl. offline
- Buď vznikla offline, či se tam přenáší

Online komunita

Perspektiva „celé“ komunity a jedince

I ve velkých komunitách – „subkomunity“

- Pocit náležitosti
- Blízké vztahy
- Vymezenost

I v „malých“ komunitách

- Anonymita, distance
- Záleží na podobě participace

Co je na nich specifické?

- Liší se napříč prostředími...
- 1) Rysy online prostředí (viz dříve)
- 2) Relativní anonymita a distance (velké rozdíly napříč komunitami!)
 - Disociace online a offline sociálního prostředí
- 3) Dostupnost a stabilita informací
 - Okamžitá
 - Napříč prostorem a časem
 - Napříč sociálními skupinami

Online komunity

Komunity – odlišná sociální prostředí

Velký potenciál pro

- rozšiřování vztahů
- poznávání nových sociálních prostředí, skupin

Online komunity

- Vyhraněná sociální skupina:
 - Hodnoty, normy, diskurz, forma interakce, obsah interakce, vzájemné vztahy
- Zdroj: informace, materiály, náležití, opora
- Informace v komunitě: existují a vznikají v rámci specifického diskurzu skupiny
- Specifické normy a hodnoty – a posilované chování

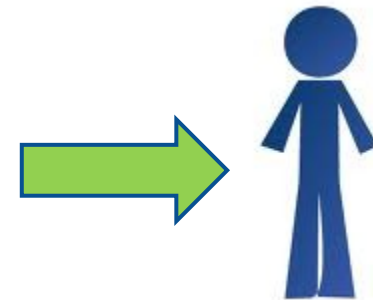
Online komunity

- Online komunity mohou být dobrým zdrojem podpory, opory, mohou dodávat pocit náležitosti...
- Ale i negativní působení – hl. rizikové komunity (např. pro-ana)
 - posilování nežádoucího chování díky „podpoře“ ze strany dalších členů.
- Pro-ana vs. harm-reducing
 - pozitivní i negativní vliv

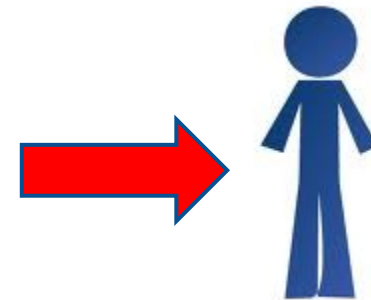
Častá - zjednodušená - představa

Nebo dokonce jen...

Nebo dokonce jen...

Profil uživatelů/profil prostředí

Jedinec

Profil uživatelů/profil prostředí

Osobnostní
charakteristiky

Jedinec

Profil uživatelů/profil prostředí

Osobnostní
charakteristiky

Sociálně-
psychologické
charakteristiky

Jedinec

Profil uživatelů/profil prostředí

Osobnostní
charakteristiky

Sociálně-
psychologické
charakteristiky

Charakteristiky
offline prostředí

Jedinec

Profil uživatelů/profil prostředí

Jedinec

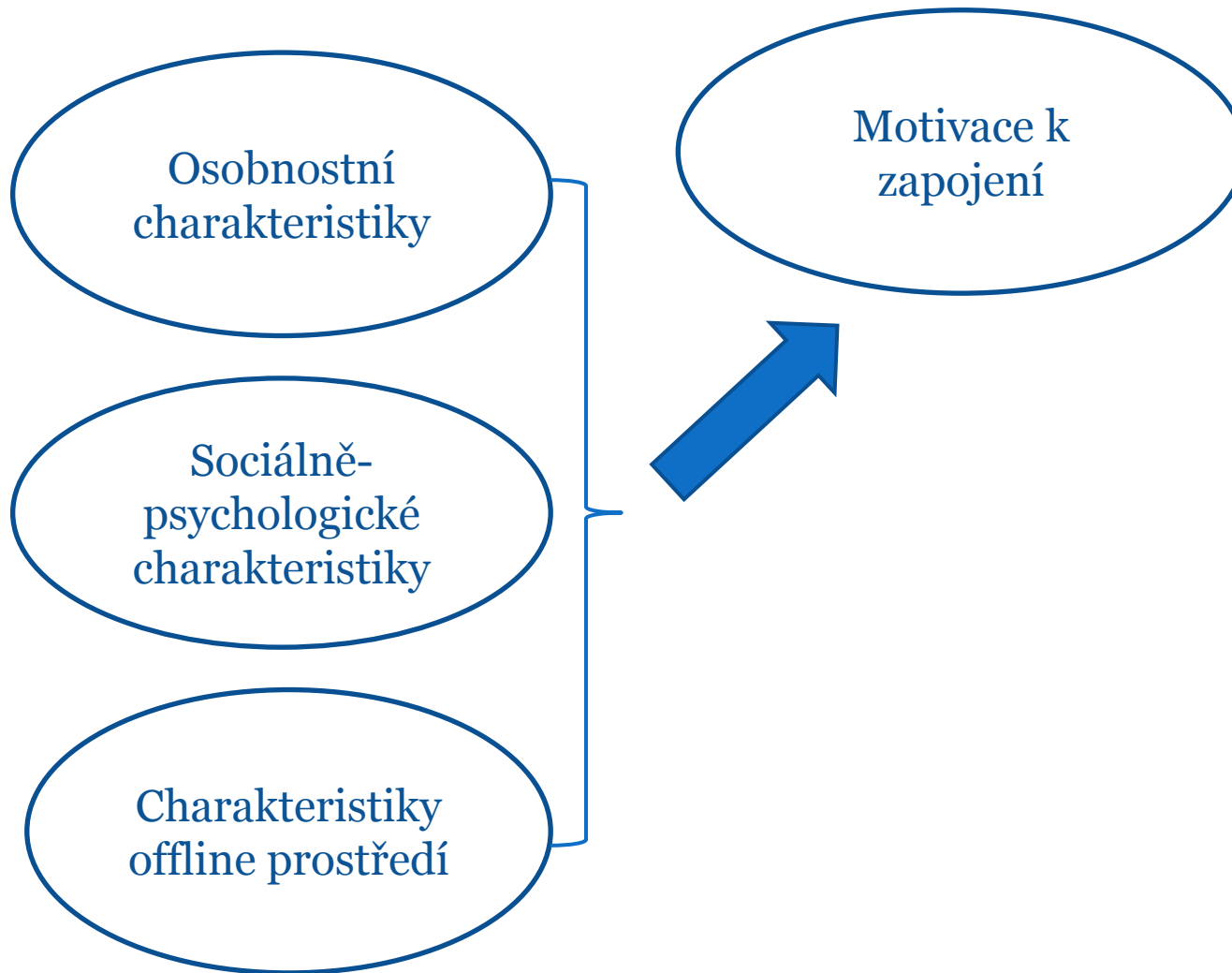
Osobnostní
charakteristiky

Sociálně-
psychologické
charakteristiky

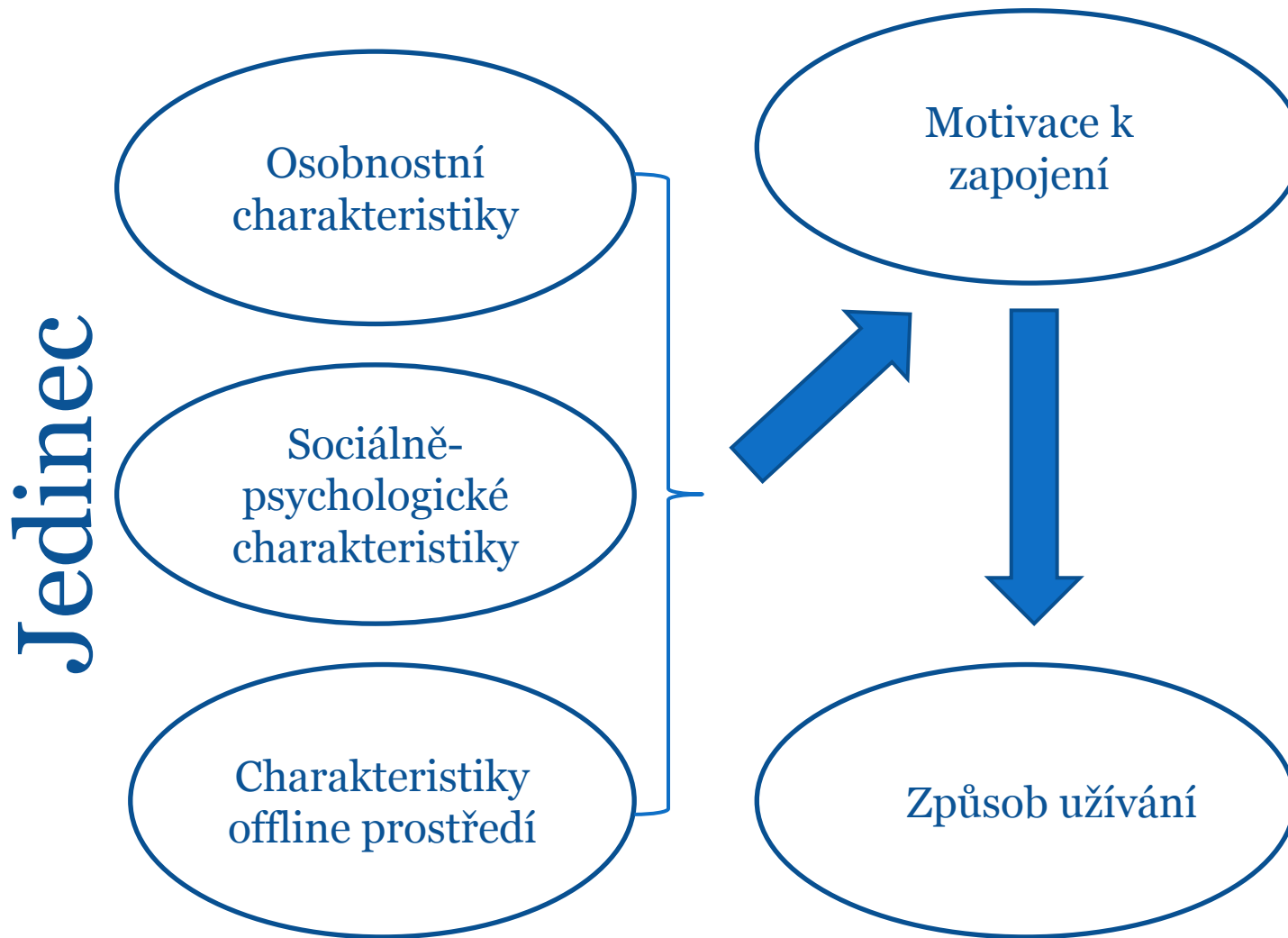
Charakteristiky
offline prostředí

Profil uživatelů/profil prostředí

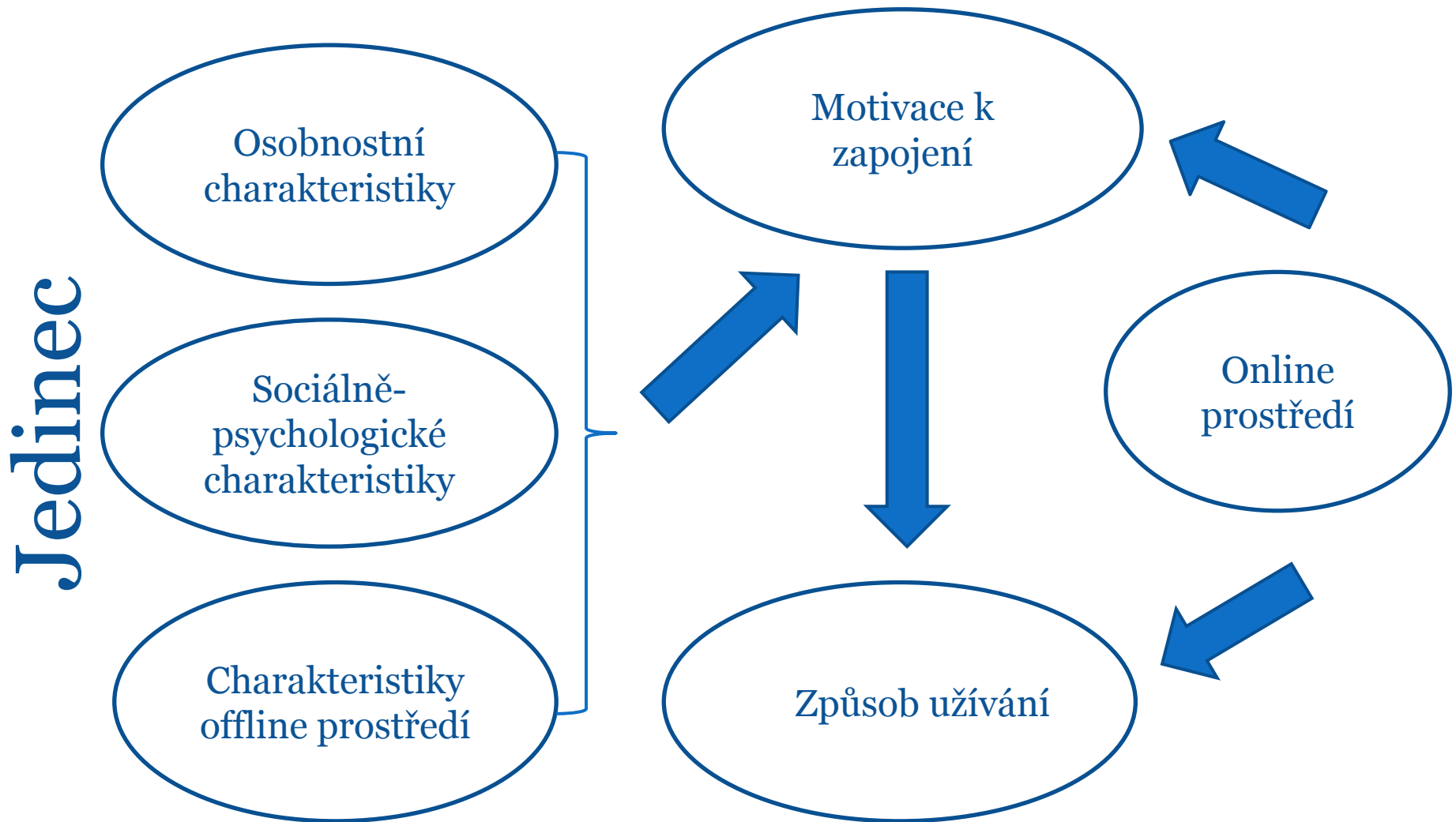
Jedinec

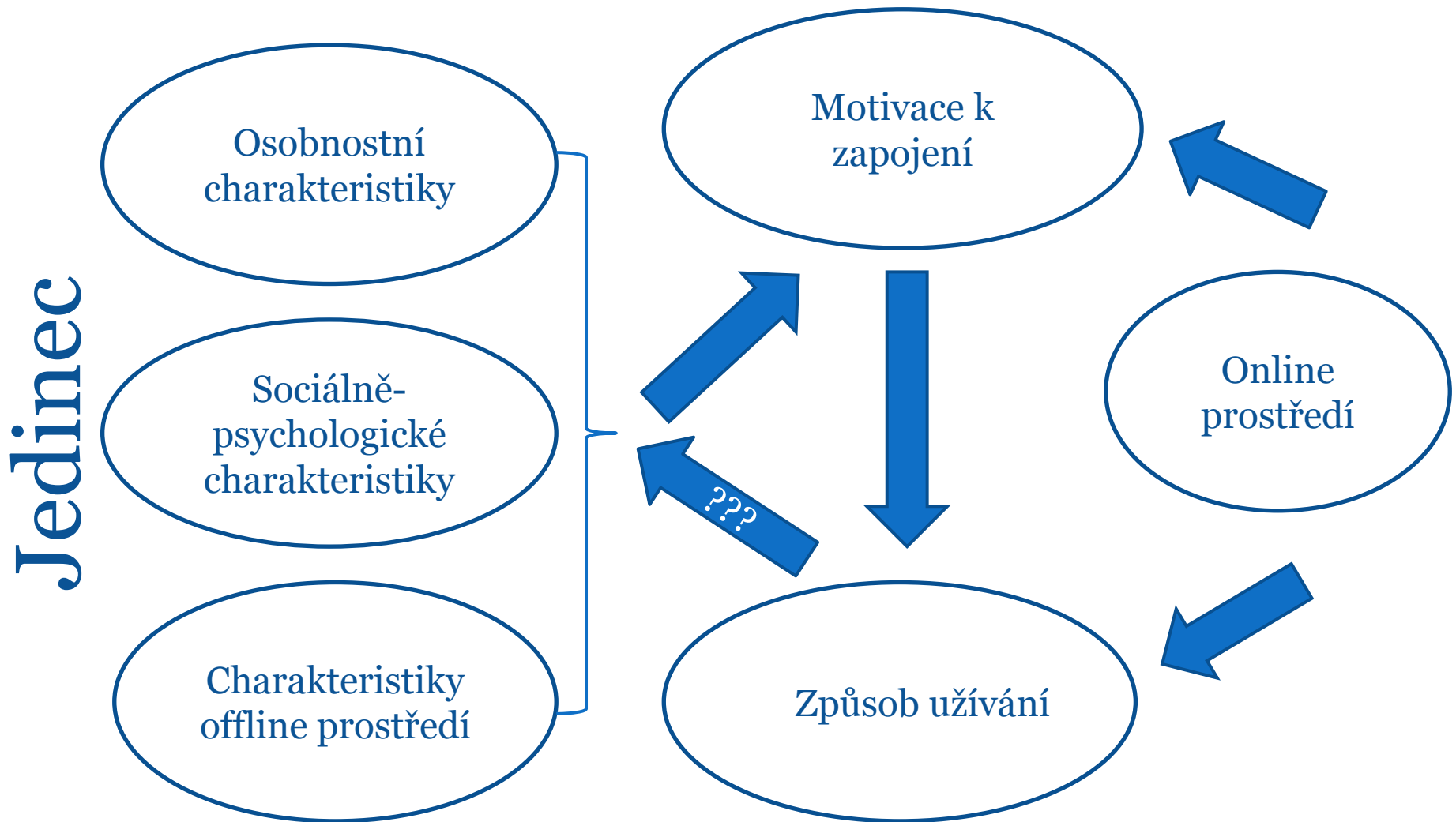
Profil uživatelů/profil prostředí

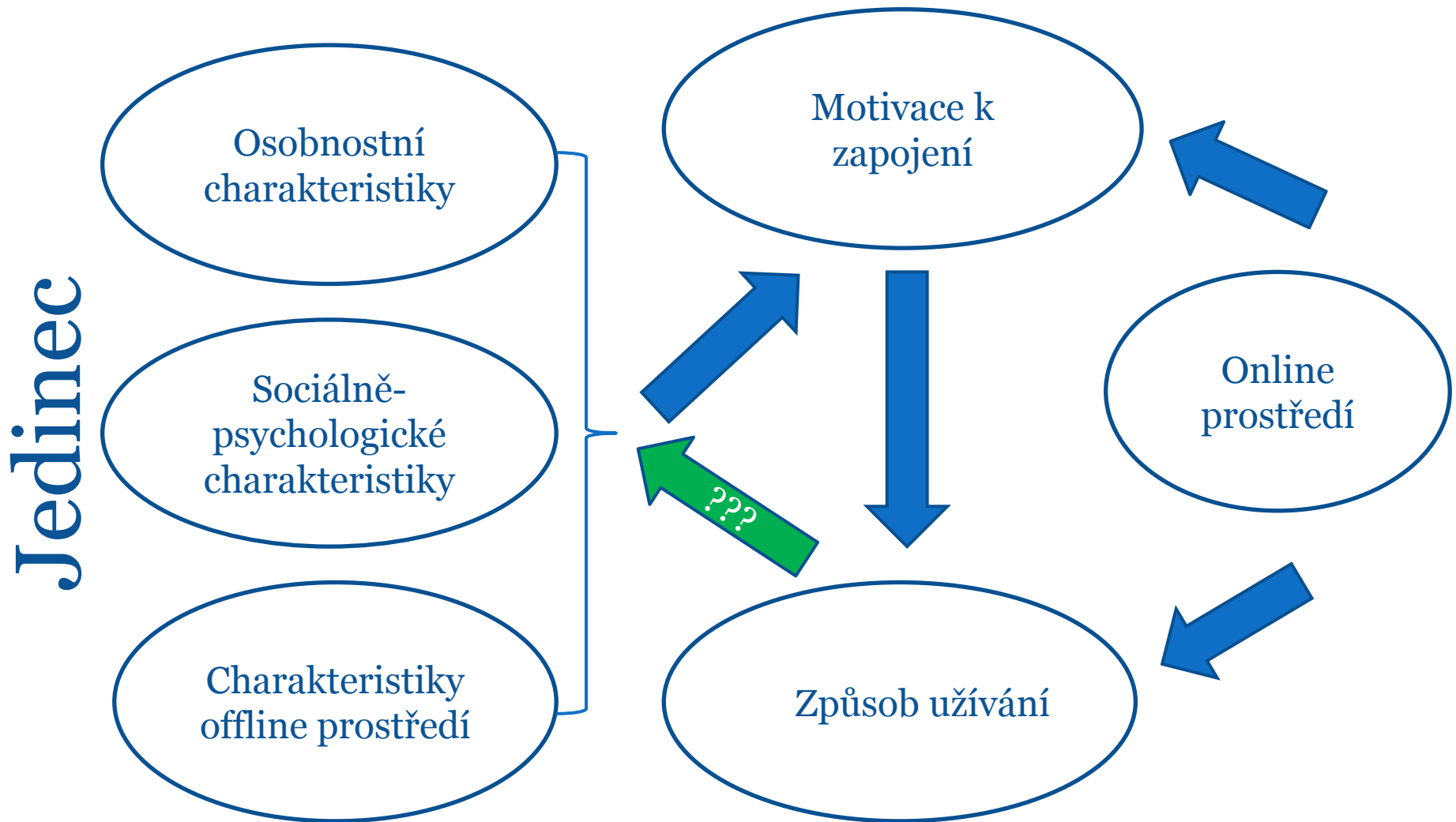
Profil uživatelů / profil prostředí

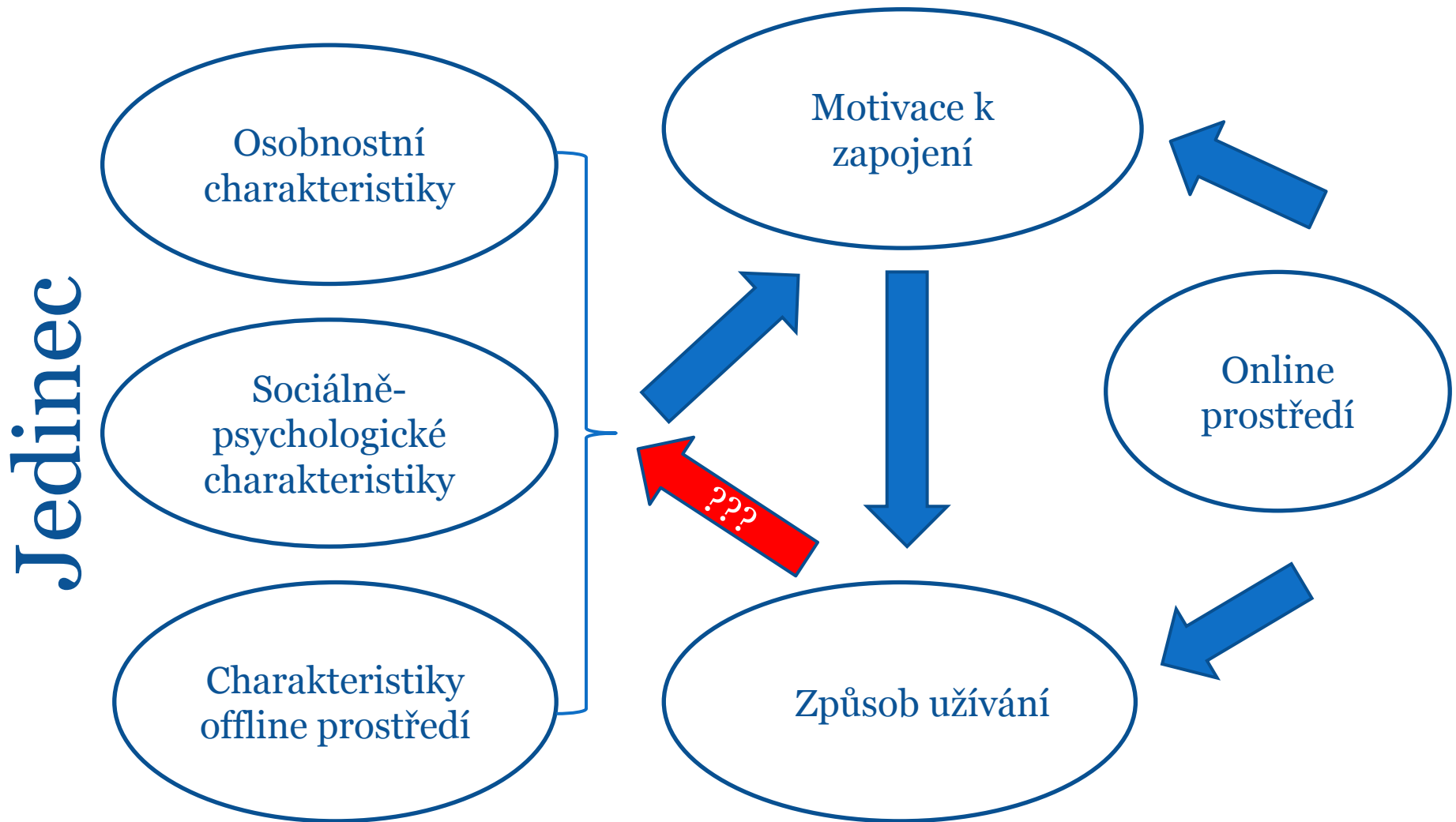
Profil uživatelů/profil prostředí

Profil uživatelů/profil prostředí

Profil uživatelů/profil prostředí

Rizikové komunity,

- Jaký je význam komunity?
- Nakolik je kongruentní s naším já (reálné, ideální, chtěné? námi a druhými)?
 - Mění se v průběhu vývoje (adolescence!)
- Nakolik je kongruentní s obecnějšími normami?

Komunity jako sociální prostředí

- OC: společný jmenovatel, téma, normy a obecněji diskurz
- **SIDE: anonymita** - více viditelné společné aspekty, méně ty individuální
 - **Stabilní informace a materiály („živé rozhovory“)**
- Sebe-prezentace v souladu se skupinou
- Pozitivní zpětná vazba
- Odmítána konfrontační ZV

Komunity jako sociální prostředí

- Otázka budování sociální identity
- „Přenášení“ do offline prostředí
- Působení na duševní (i tělesný) rozvoj
- Pozitivní i negativní
 - Záleží na existujícím sociálním zázemí

Vliv komunity - Individuální faktory

- Kvalita offline vztahů
- Potřeba náležitosti
- Potřeba opory

- „Téma“: postoje, názory, zkušenost, individuální znaky

- Můžeme hodnotit pozitivně i negativně!
 - **Velmi často propojeno**

Pozitivní a negativní působení

- Otázka:
- Kdy komunita více prospívá?
- Kdy může škodit?

Působení komunit

- Silný pocit náležitosti
- Silná vyhraněnost
- In-group a out-group

Působení komunit

- Silný pocit náležitosti
- Silná vyhraněnost
- In-group a out-group

- Healthy-lifestyle OC

- OC zájmu/praxe

- Politicky zaměřená OC